

EXPUNERE DE MOTIVE

Încorporarea conținutului reglementar al Directivei Consiliului Uniunii Europene nr.653/1986, din 18 decembrie 1986, privitoare la armonizarea conținutului drepturilor agenților comerciali independenți din Statele Membre ale Uniunii Europene, suscită, în primul rând, din punctul de vedere al dreptului românesc o problemă de tehnica legislativă, și anume, alegerea unei soluții, între modificarea și completarea Codului comercial român din 1887 sau adoptarea unei legi noi, speciale.

Atunci când se pune problema alegerii între modificarea Codului comercial sau adoptarea unei reglementări speciale, trebuie evidențiat că, la ora actuală, nu există o categorie juridică distinctă de cea a mandatului sau comisionului, sub titlu de agenție, cu toate că există câteva reglementări parțiale pentru anumite tipuri de agenți. Așa cum este și cazul celorlalte coduri din aceeași generație cu Codul comercial român, acesta prevede un singur tip de contract de colaborare: contractul de comision, cu varianta acestuia, contractul de consignație.

Cu toate acestea, practica a dat naștere la multe alte contracte de colaborare, impulsionată de noile cerințe economico-sociale ce au rezultat din modificările survenite în sistemul de distribuție a bunurilor și serviciilor. Ca urmare, noile contracte comerciale au căpătat diferite denumiri, deseori imprecise, și care au supus instanțelor judecătorești unor sarcini extrem de dificile în încercarea de calificare a contractelor respective, precum și de stabilire a conținutului acestora.

În acest context, contractul de agenție se caracterizează ca o instituție juridică creată și dezvoltată de practică. În contradicție cu colaborarea izolată și sporadică, caracteristică contractului de comision, este cooperarea stabilă sau durabilă, statornică, specifică contractului de agenție. În fapt, agentul comercial se limitează, uneori, la găsirea clienților, în timp ce, alături, el încheie contracte în numele și pe seama comitentului. Încorporarea Directivei 86/653 apare, astfel, ca o oportunitate de a completa legislația comercială, reglementând contractul de agenție comercială în concordanță atât cu realitățile legislației noastre actuale, cât și cu cele ale Uniunii Europene.

Din acest punct de vedere, includerea dispozițiilor referitoare la agenții comerciale în Codul comercial din 1887 nu a apărut ca fiind cea mai indicată soluție. Aceasta întrucât, trebuie să luăm în considerare și faptul că, în ultimii ani, reformele legislative în domeniul dreptului comercial s-au realizat prin promovarea de acte normative separate și nu prin modificări aduse Codului comercial.

Față de cele exprimate mai sus, Legea privind agenții comerciale permanente nu se limitează doar la prevederile cuprinse în Directivă, ci realizează o adaptare a acestora la realitățile juridice românești.

Astfel, proiectul este structurat pe șase capitole, cu următorul conținut sintetic:

Capitolul I stabilește domeniul de aplicare al legii, și anume raporturile dintre agenții comerciale permanente și comitenții acestora. După ce prezintă care este cuprinsul noțiunii de agent comercial permanent, proiectul stabilește, în art.2, categoriile de persoane a căror activitate nu intră sub incidența prevederilor sale.

Prin urmare, agentul comercial poate fi, fie un simplu negociator, fie poate avea rolul de a încheia contracte, în numele și pe seama comitentului, în ambele cazuri, limitele însărcinării fiind stabilite prin contractul încheiat între comitent și agentul comercial.

Un aspect important a fi menționat îl constituie delimitarea obiectului activității agentului comercial permanent. Directiva stabilește că ea se va aplica doar în cazul vânzării sau cumpărării de bunuri. Proiectul pe care îl propunem are o sferă mult mai largă de aplicare și anume, acesta poate negocia afaceri pentru comitent, respectiv poate negocia și încheia afaceri în numele și pe seama acestuia. Această alegere a intervenit având în vedere soluția tradițională conținută în Codul nostru comercial în cazul contractului de mandat și, implicit al celui de comision, și ea contribuie, în același timp la includerea mai clară și neechivocă a contractului de agenție în cadrul contractelor comerciale de colaborare. Mai mult, nu este nevoie ca activitatea agentului comercial să implice numai afaceri cu privire la bunuri, ci aceasta poate avea ca obiect și servicii, a căror pondere ocupă un loc de prim rang.

Agentul comercial nu acționează în nume propriu atunci când negociază sau când negociază și încheie o afacere, ci în numele și pe seama comitentului. Natura și condițiile reprezentării sunt cele prevăzute în dreptul comun în materie de reprezentare.

Un alt aspect care se regăsește în acest prin capitol îl constituie prevederea expresă a naturii remunerate a activității agentului comercial

permanent. Directiva nu conține o referire precisă cu privire la acest aspect în definiția pe care o oferă noțiunii de agent comercial permanent, însă acest lucru se deduce implicit din excluderea din sfera sa de aplicare a agenților comerciali care nu desfășoară o activitate remunerată. În elaborarea proiectului s-a considerat preferabilă soluția includerii exprese în primul articol a acestei caracteristici a activității agentului comercial.

Dispozițiile privind drepturile și obligațiile agentului comercial, respectiv ale comitentului, prevăzute în Capitolul II, sunt stabilite în concordanță cu criteriile oferite de Directivă.

Clauza de neconcurență este, de asemenea, reglementată în cadrul capitolului referitor la drepturi și obligații. Clauza este limitată la o durată de maximum doi ani de la încetarea contractului de agenție și se aplică doar pentru regiunea geografică sau grupul de persoane și regiunea geografică la care se referă contractul de agenție, precum și pentru bunurile și serviciile care fac obiectul contractului.

În ceea ce privește remunerarea agentului, Capitolul III stabilește, în concordanță cu Directiva, că aceasta constă într-o sumă fixă sau într-un comision, fie în parte sumă fixă și în parte comision, potrivit acordului părților. În plus, în lipsa unor prevederi exprese, agentul are dreptul de a primi o remunerație în conformitate cu uzanțele comerciale ale zonei și sectorului de piață în care acesta operează, iar în absența și a acestor uzanțe, remunerația se va stabili ținând seama de toate elementele caracteristice operațiunilor efectuate.

Pentru operațiunile efectuate după încetarea contractului, agentul are dreptul de a primi comision dacă încheierea acelei operațiuni survine într-un termen rezonabil de la data încetării contractului de agenție, iar încheierea operațiunii se datorează în mod principal activității prestate de agent în cursul contractului de agenție ori dacă comanda terților a fost primită de comitent sau de către agentul comercial, în conformitate cu dispozițiile art.11, anterior încetării contractului de agenție.

Capitolul IV are în vedere încheierea și încetarea contractului de agenție și urmărește, în general, preluarea dispozițiilor Directivei.

Acesta se încheie în formă scrisă, pe o perioadă determinată sau nedeterminată, iar contractul încheiat pe durată determinată, care continuă să fie executat de părți după expirarea sa, se consideră transformat automat în contract pe durată nedeterminată.

Directiva lasă statelor membre posibilitatea de a determina ipotezele de încetare a contractului de agenție cu durată determinată sau nedeterminată.

Astfel, pe lângă dispozițiile conținute în Directivă, și anume încetarea contractului de agenție cu durată nedeterminată prin denunțarea unilaterală cu acordarea unui preaviz, proiectul prevede și posibilitatea rezilierii contractului, fără preaviz sau înainte de expirarea termenului, în cazul neîndeplinirii obligațiilor de către una dintre părți, datorită unei culpe grave a acesteia. De asemenea, contractul de agenție poate fi denunțat de oricare dintre părți, cu plata de despăgubiri pentru prejudiciile astfel pricinuite, atunci când circumstanțe excepționale, altele decât cazul fortuit sau forța majoră, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent și agent.

Încetarea contractului prin expirarea termenului, prin decesul agentului ori prin denunțare unilaterală din partea comitentului, dă dreptul agentului comercial la primirea unei indemnizații (Capitolul V).

O asemenea prevedere preia soluția reglementată de paragraful (2) al Articolului 17 din Directivă, care este creată după Articolul 89 b al Codului comercial din Germania.

Plata indemnizației către agent este condiționată, în primul rând, de existența unui rol activ pe care acesta l-ar avea în dezvoltarea rețelei de clienți a comitentului, prin aducerea de clienți noi ori sporirea semnificativă a volumului operațiunilor cu clienții existenți.

De asemenea, este necesar ca acordarea unei asemenea indemnizații să fie făcută în mod echitabil, ținându-se seama de circumstanțele concrete ale cazului, în special de comisioanele pe care agentul le-ar câștiga în urma încheierii de operațiuni, de către comitent, cu clienții amintiți, ori de posibila restrângere a activității profesionale a agentului printr-o clauză de neconcurență.

Excepția neacordării indemnizației vizează situațiile în care:

1. comitentul reziliază contractul datorită unei încălcări culpabile grave a obligațiilor de către agentul comercial,
2. contractul de agenție este novat prin înlocuirea agentului cu o terță persoană ori
3. când agentul denunță unilateral contractul, mai puțin atunci când această denunțare este motivată de cauze precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, și care împiedică în mod justificat continuarea activităților agentului sau dacă denunțarea este făcută din motive justificate, imputabile comitentului.

Proiectul stabilește și cuantumul maxim al indemnizației care, așa cum este precizat și în Directivă, nu poate depăși o sumă echivalentă cuantumul unei remunerații anuale, calculată pe baza mediei anuale a remunerațiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract; dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remunerația anuală este calculată pe baza mediei remunerațiilor încasate în cursul perioadei respective.

Legea conferă, de asemenea, pe lângă dreptul la indemnizația datorată în cazul încetării contractului de agenție, și dreptul de a cere despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

În Capitolul VI, intitulat “Dispoziții finale”, se regăsesc normele juridice deja consacrate de tehnica legislativă în privința completării, în măsura compatibilității, a prevederilor proiectului cu dispozițiile legale relative la contractul de mandat comercial, precum și data intrării în vigoare a legii.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU
ADRIAN NĂSTASE

Tabel de concordanță

Directiva nr. 86/653/CEE privind armonizarea conținutului drepturilor agenților comerciali independenți din Statele Membre ale Uniunii Europene
Proiect de lege privind agenții comerciali permanenți

Actul normativ comunitar		Proiectul de act normativ național		Diferențe	Instituția responsabilă (inițiator)	Calendar
Art./ Alin./	Prevederi	Nr. act. Art/ Alin./	Prevederi		Ministerul Justiției	60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Art.1 alin.1.	Măsurile de armonizare prevăzute de prezenta Directivă se aplică legilor, regulamentelor și actelor administrative ale Statelor membre care reglementează raporturile dintre agenții comerciali și comitenții acestora.	Art.1 alin.(1)	Prezenta lege se aplică raporturilor juridice între agenții comerciali permanenți și comitenții acestora.			
Art.1 alin.2	În sensul prezentei Directive, prin „ <i>agent comercial</i> ” se înțelege acel intermediar independent care este împuternicit în mod regulat, fie să negocieze vânzarea sau cumpărarea de bunuri pentru altă persoană, denumită <i>comitent</i> , fie să negocieze și să încheie asemenea operațiuni în numele și pe seama comitentului.	Art.1 alin.(2)	În sensul prezentei legi, prin agent comercial permanent –denumit, în continuare, <i>agent</i> – se înțelege comerciantul, persoană fizică sau juridică care, în calitate de intermediar independent, este împuternicit, în mod statornic: a) să negocieze afaceri pentru o altă persoană fizică sau juridică, denumită în continuare <i>comitent</i> sau b) să negocieze și să încheie afaceri în numele și pe seama comitentului.			

		Art.1 alin.(3)	Împuternicirea prevăzută la alin.(2) se poate exercita în una sau mai multe regiuni determinate, astfel cum se stabilește în contract.	
		Art.1 alin.(4)	Agentul prestează serviciul caracteristic, cu titlu principal sau accesoriu și contra unei remunerații.	
		Art.1 alin.(5)	Agentul nu este prepusul comitentului.	
Art.1 alin.3	În sensul prezentei Directive, următoarele persoane nu sunt considerate agenți comerciali: a) organele societății sau asociației care au, potrivit actelor constitutive, atribuția de reprezentare a societății sau asociației și de angajare a acesteia în raporturile cu terții; b) asociatul sau acționarul împuternicit în mod legal să-i angajeze pe ceilalți asociați/acționari; c) administratorul judiciar, lichidatorul sau sindicul falimentului.			A se vedea prevederile Art.2 alin.(2) din Proiectul de lege, infra
Art.2 alin.1	Prezenta Directivă nu se aplică: – agenților comerciali a căror activitate nu este remunerată; – agenților de bursă de valori sau mărfuri; – autorității cunoscute ca Agenții Coroanei pentru Guvernele și Administrațiile din Străinătate, înființate prin Legea Agenților Coroanei din 1979 în Marea Britanie, ori filialelor acesteia.	Art.2 alin.(1)	Prezenta lege nu se aplică activității persoanelor care: a) acționează ca intermediar în cadrul burselor de valori și al piețelor reglementate de mărfuri și instrumente financiare derivate; b) au calitatea de agent sau broker de asigurări și reasigurări; c) în calitate de agent, prestează un serviciu neremunerat.	
Art.2 alin.2	Fiecare dintre Statele Membre <u>va putea</u> prevedea că Directiva nu se va aplica persoanelor care exercită activități de agent comercial considerate accesorii de legislația statului membru respectiv.			A se vedea prevederile Art.1 alin.(4) din Proiectul de lege, supra

		Art.2 alin.(2)	Nu constituie agent, în înțelesul prezentei legi, persoana care: a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice și atribuții de reprezentare a acesteia; b) este asociat sau acționar și este împuternicit în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari; c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau sechestru.	
		Art.3 alin.(1)	Agentul nu poate negocia și încheia, pe contul său, fără consimțământul expres al comitentului, în regiunea determinată prin contract, operațiuni de comerț concurente privind bunuri și/sau servicii similare celor care fac obiectul contractului de agenție.	
		Art.3 alin.(2)	În lipsa unei stipulații contrare, agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul se poate folosi, în același timp, în aceeași regiune și pentru același comerț, de mai mulți agenți.	
		Art.3 alin.(3)	Agentul poate primi împuternicirea de a negocia sau încheia, în regiunea determinată prin contract, operațiuni pentru mai mulți comitenți concurenți, numai dacă în contractul de agenție se stipulează în mod expres o asemenea permisiune.	
		Art.4 alin.(1)	În sensul prezentei legi, prin clauză de neconcurență se înțelege acea prevedere contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului permanent pe perioada desfășurării și/sau ulterior încetării contractului de agenție.	
		Art.4 alin.(2)	Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității.	
		Art.4 alin.(3)	Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau grupul de persoane și regiunea geografică la care se referă contractul de agenție și doar pentru bunurile și serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze și să încheie operațiuni; orice extensiune a sferei clauzei de neconcurență este anulabilă la cererea agentului.	

		Art.4 alin.(4)	Restrângerea activității prin clauza de neconcurență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de doi ani de la data încetării contractului de agenție.	
		Art.5 alin.(1)	Agentul trebuie să îndeplinească obligațiile ce decurg din împuternicirea ce îi este dată, personal sau prin prepușii săi, în conformitate cu instrucțiunile primite și în scopul realizării intereselor comitentului.	
Art.3 alin.1	În raporturile cu comitentul, agentul comercial trebuie să acționeze cu diligență și bună credință.	Art.5 alin.(2)	În executarea împuternicirilor primite, agentul este obligat să acționeze cu bună-credință și cu diligența unui profesionist.	
Art.3 alin.2	În special, agentul comercial trebuie să: a) depună diligențele corespunzătoare în negocierea și, atunci când este cazul, încheierea operațiunilor pentru care este împuternicit; b) comunice comitentului său toate informațiile necesare pe care le are la dispoziție; c) respecte indicațiile rezonabile transmise de comitent.	Art.5 alin.(3)	Agentul este obligat: a) să-i procure și comunice comitentului pentru care acționează informațiile privitoare la regiunea sau regiunile stabilite în contract, care l-ar putea interesa pe acesta, precum și toate celelalte informații necesare de care dispune; b) să depună diligența necesară pentru negocierea și, dacă e cazul, încheierea afacerilor cu care este împuternicit, în condiții cât mai avantajoase pentru comitent; c) să respecte în mod corespunzător instrucțiunile rezonabile primite de la comitent, ținând cont de caracterul imperativ, indicativ sau facultativ al acestora; d) să țină, în registrele sale, partide separate pentru operațiunile ce privesc pe fiecare comitent; e) să depoziteze bunurile sau eşantioanele într-o manieră care să permită identificarea celor aparținând fiecărui comitent; f) să îndeplinească orice altă obligație care-i revine, potrivit contractului și dispozițiilor legale.	
		Art.5 alin.(4)	Executarea împuternicirii prin substituirea agentului, în tot sau în parte, cu sub-agenți este supusă prevederilor din Codul civil.	
Art.4 alin.1	În relațiile cu agentul său comercial, comitentul trebuie să acționeze cu diligență și bună-credință.	Art.6 alin.(1)	În raporturile cu agentul, comitentul este obligat să acționeze cu bună credință și cu diligența unui profesionist.	

Art.4 alin.2	În special, comitentul trebuie să : a) pună la dispoziția agentului său comercial documentația necesară referitoare la bunurile respective; b) furnizeze agentului comercial informațiile necesare în vederea executării contractului de agenție și, îndeosebi, să-l înștiințeze pe acesta într-o perioadă rezonabilă, despre anticiparea scăderii semnificative a volumului operațiunilor comerciale în raport cu previziunile pe care agentul comercial le-ar fi putut anticipa în mod normal.	Art.6 alin.(2)	Comitentul este obligat: a) să-i pună la dispoziție, într-un termen util și într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife și orice alte documente necesare agentului pentru exercitarea atribuțiilor sale, referitoare la bunurile sau serviciile respective; b) să-i furnizeze agentului informațiile necesare executării contractului de agenție; c) să-l înștiințeze pe agent, într-un termen util, atunci când va prevedea că volumul operațiunilor comerciale va fi sensibil inferior celui pe care agentul l-ar fi putut anticipa în mod normal; d) să-i plătească agentului remunerația, în condițiile și la termenele stabilite prin contract sau lege; e) să îndeplinească orice altă obligație care-i revine, potrivit contractului și dispozițiilor legale.	
Art.4 alin.3	Comitentul trebuie, de asemenea, să-l înștiințeze pe agentul comercial, într-o perioadă rezonabilă, despre acceptarea, respingerea sau neexecutarea provenită din partea sa a unei operațiuni comerciale pe care agentul comercial a negociat-o sau încheiat-o pentru el.	Art.6 alin.(3)	Comitentul trebuie să-l informeze pe agent într-un termen util, potrivit naturii operațiunii, despre acceptarea, refuzul sau neexecutarea unei operațiuni comerciale negociate sau, după caz, încheiate de agent.	
		Art.7	Operațiunea negociată de agent se consideră abandonată dacă comitentul, primind înștiințarea, nu comunică în timp util terței persoane, direct sau prin intermediul agentului, acceptarea sa.	
		Art.8 alin.(1)	Agentul nu poate, fără împuternicire specială, să primească plata și nici să acorde reduceri sau amânări pentru creanțele comitentului.	
		Art.8 alin.(2)	Agentul poate primi reclamații privitoare la viciile bunurilor sau serviciilor și poate solicita orice măsuri de asigurare în interesul comitentului, fiind însă obligat, în ambele cazuri, să-l înștiințeze de îndată de comitent.	
Art.5	Nu sunt admise stipulații derogatorii ale părților la dispozițiile art.3 și 4.	Art.9	Dispozițiile art. 5 și 6 au caracter imperativ, de la care părțile nu pot deroga prin convenție contrară.	

		Art.10 alin.(1)	Remunerația agentului constă fie într-o sumă fixă, fie într-un comision, fie în parte o sumă fixă și un comision, potrivit acordului părților.	
Art.6 alin.1	În lipsa oricărei înțelegeri a părților în această privință, și fără a contraveni aplicării prevederilor obligatorii din legislația statelor membre privind nivelul remunerației, agentul comercial are dreptul la o remunerație conform uzanțelor practicate acolo unde își exercită activitatea, cu privire la bunurile pentru care este împuternicit. În absența unor asemenea uzanțe, agentul comercial are dreptul la o remunerație rezonabilă, ținându-se seama de toate aspectele operațiunii.	Art.10 alin.(2)	În lipsa unor prevederi legale sau stipulații derogatorii, agentul are dreptul de a primi o remunerație în conformitate cu uzanțele comerciale ale zonei și sectorului de piață în care acesta operează; în absența unor asemenea uzanțe, agentul este îndreptățit să primească o remunerație corespunzătoare, ținând seama de toate aspectele caracteristice operațiunilor efectuate.	
Art.6 alin.2	În sensul prezentei Directive, prin comision se înțelege orice element al remunerației care variază în funcție de numărul sau valoarea operațiunilor.	Art.11 alin.(1)	În sensul prezentei legi, prin comision se înțelege orice formă de remunerație al cărei quantum se obține prin raportarea la volumul sau valoarea operațiunilor.	
Art.6 alin.3	Articolele 7-12 nu se aplică în cazul în care agentul comercial nu este remunerat, în întregime sau parțial, prin comision.	Art.11 alin.(2)	Art.12-17 nu sunt aplicabile în măsura în care agentul nu primește comision, cu titlu de remunerație totală sau parțială.	
Art.7 alin.1	Agentul comercial are dreptul la comision pentru o operațiune comercială încheiată pe parcursul derulării contractului de agenție: a) dacă operațiunea este încheiată ca urmare a activității sale sau b) dacă operațiunea este încheiată cu un terț pe care agentul comercial l-a procurat comitentului în calitate de client pentru operațiuni de același tip.	Art.12	Agentul este îndreptățit a primi comision pentru o operațiune încheiată pe durata existenței contractului de agenție atunci când: a) operațiunea este încheiată ca urmare a intermedierei agentului; b) operațiunea este încheiată, fără intermedierea agentului, cu o terță persoană care a fost procurată anterior de acesta ca client, cu condiția ca această operațiune să aibă o natură similară celei încheiate anterior cu acel client sau c) operațiunea este încheiată cu un client dintr-o regiune determinată sau care face parte dintr-un grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă prin contractul de agenție.	

<p>Art.7 alin.2</p>	<p>Agentul comercial are, de asemenea, dreptul la comision pentru o operațiune comercială încheiată pe parcursul derulării contractului de agenție:</p> <p>a) dacă agentul comercial este împuternicit pentru o anumită regiune sau grup de clienți sau</p> <p>b) dacă este împuternicit exclusiv pentru o anumită regiune sau un grup de clienți și</p> <p>operațiunea este încheiată cu o persoană din regiunea sau grupul de persoane respectiv.</p> <p>Statele membre vor include în legislația lor una dintre alternativele menționate la literele a) și b).</p>			<p>A se vedea prevederile art.12 lit.c) din Proiectul de lege, supra</p>
<p>Art.8</p>	<p>Pentru o operațiune comercială încheiată după încetarea contractului, agentul comercial are dreptul la comision:</p> <p>a) dacă operațiunea este în principal datorată activității pe care a depus-o în cursul contractului și dacă ea a fost încheiată într-un termen rezonabil după încetarea contractului; sau</p> <p>b) dacă, în conformitate cu condițiile stipulate în art. 7, comanda terțului a ajuns la comitent sau la agentul comercial înainte de încetarea contractului de agenție.</p>	<p>Art.13</p>	<p>Agentul este îndreptățit a primi comision pentru o operațiune încheiată ulterior încetării contractului de agenție dacă:</p> <p>a) încheierea acelei operațiuni survine într-un termen rezonabil de la data încetării contractului de agenție, iar încheierea operațiunii se datorează în mod principal activității prestate de agent în cursul contractului de agenție sau</p> <p>b) comanda terților a fost primită de comitent sau de către agent, în conformitate cu dispozițiile art.12, anterior încetării contractului de agenție.</p>	
<p>Art.9</p>	<p>Agentul comercial nu beneficiază de comisionul menționat în art. 7 dacă respectivul comision trebuie plătit, conform art. 8, fostului agent comercial, cu excepția cazului în care, datorită împrejurărilor, este echitabil ca respectivul comision să fie împărțit între agenții comerciali.</p>	<p>Art.14 alin.(1)</p>	<p>În cazul înlocuirii agentului, noul agent nu are dreptul de a primi comisionul prevăzut la art.12, dacă acesta este datorat agentului precedent, în temeiul art.13.</p>	<p>A se vedea și prevederile art.14 alin.(2) din Proiectul de lege, infra.</p>

		Art.14 alin.(2)	Prevederile alin. (1) nu se aplică atunci când, din circumstanțele concrete, rezultă că este echitabil ca acel comision să fie împărțit între agenții respectivi.	
Art.10 alin.1	Comisionul este datorat imediat ce și în măsura în care una dintre următoarele condiții sunt create: a) comitentul a executat operațiunea; b) comitentul ar fi trebuit, conform înțelegerii sale cu terța persoană, să execute operațiunea; c) terța persoană a executat operațiunea.	Art.15 alin.(1)	Comisionul se datorează la data la care se îndeplinește una dintre următoarele condiții: a) comitentul își execută obligațiile contractuale față de o terța persoană; b) comitentul ar fi trebuit să-și execute obligațiile contractuale potrivit convenției sale cu terța persoană sau c) terța persoană își execută obligațiile contractuale.	
Art.10 alin.2	Comisionul va fi datorat cel mai târziu în momentul în care terța persoană va încheia executarea părții sale din operațiune sau ar fi trebuit să o execute, dacă comitentul și-ar fi executat partea sa din operațiune, în modul stabilit.	Art.15 alin.(2)	Comisionul se datorează cel mai târziu la data la care terța persoană își execută obligațiile sau ar fi trebuit să le execute, dacă comitentul și-ar fi executat în mod corespunzător obligațiile sale.	
		Art.15 alin.(3)	Prevederile alin.(2) au caracter imperativ, de la care părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului.	
		Art.16 alin.(1)	(1) Comisionul se datorează și pentru operațiunile încheiate, dar la a căror executare părțile au renunțat; prevederile art.15 alin.(2) se aplică, în acest caz, în mod corespunzător.	
Art.10 alin.3	Comisionul trebuie plătit cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului în cursul căruia acesta a luat naștere.			
Art. 10 alin.4	Nu sunt permise acordurile prin care se face derogare de la alineatele 2 și 3 în detrimentul agentului comercial.			A se vedea prevederile art.15 alin.(3), supra, respectiv ale art.17 alin(4), infra, din Proiectul de lege
Art.11 alin.1	Comisionul nu se datorează numai dacă și în măsura în care: - se stabilește că nu se va executa contractul dintre terța persoană și comitent, și - neexecutarea nu se datorează unor circumstanțe imputabile comitentului.	Art.16 alin.(2)	Dreptul la comision nu se stinge decât dacă și în măsura în care operațiunea încheiată între comitent și terța persoană nu se execută, iar această neexecutare nu este datorată unor circumstanțe imputabile comitentului.	
		Art.16 alin.(3)	În caz de executare parțială din partea terței persoane, agentul este îndreptățit doar la plata unei cote-părți din comision, proporțională cu suma încasată de comitent.	

Art.11 alin.2	Comisioanele pe care agentul comercial le-a perceput deja vor fi returnate dacă nu se dobândește dreptul la comision.	Art.16 alin.(4)	În cazurile prevăzute la alin.(2) și (3), comisioanele percepute vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte.
Art.11 alin. 3	Nu sunt permise înțelegerile care fac derogare de la dispozițiile alineatului 1 în detrimentul agentului comercial.	Art.16 alin.(5)	Prevederile alin.(2) au caracter imperativ, de la care părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului.
Art.12 alin.1	Comitentul va înmâna agentului său comercial o situație a comisioanelor datorate, cel mai târziu în ultima zi a lunii ce urmează încheierii trimestrului în care dreptul la comision s-a născut. Această situație va stabili principalele componente luate în considerare la calculul cuantumului comisionului.	Art.17 alin.(1)	Contul comisioanelor va fi lichidat de comitent la sfârșitul fiecărui trimestru și se va trimite agentului împreună cu copiile facturilor ce au fost expediate clienților, precum și cu precizarea elementelor esențiale care au stat la baza calculării valorii comisionului.
Art.12 alin.2	Agentul comercial are dreptul de a pretinde să-i fie comunicate toate informațiile, și în special un extras din registrele contabile, pe care le are la dispoziție comitentul și care îi sunt necesare pentru a verifica cuantumul comisioanelor care i se datorează.	Art.17 alin.(2)	Agentul este îndreptățit a solicita să-i fie remisă orice informație - inclusiv extrase ale registrelor contabile ținute de comitent -, care îi este necesară pentru verificarea valorii comisioanelor ce i-ar fi datorate.
		Art.17 alin.(3)	Prevederile alin.(2) se aplică în condițiile prevăzute de legea specială atunci când dezvăluirea informațiilor respective vizează ordinea publică sau siguranța națională.
		Art.17 alin.(4)	Comisionul trebuie plătit cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului în cursul căruia a luat naștere dreptul la comision.
Art.12 alin. 3	Nu sunt permise înțelegerile prin care se face derogare de la alineatele 1 și 2 în detrimentul agentului comercial.	Art.17 alin.(5)	Prevederile alin.(1), (2) și (4) au caracter imperativ, de la care părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului .
Art.12 alin.4	Prezenta Directivă nu afectează prevederile de drept intern ale statelor membre care recunosc agenților comerciali dreptul de a verifica registrele contabile ale comitentului.		
Art.13 alin.1	Fiecare parte are dreptul să primească din partea celeilalte, la cerere, un înscris semnat care să stabilească conținutul contractului de agenție, inclusiv dispozițiile introduse ulterior. Nu se poate renunța la acest drept.	Art.18	Contractul de agenție, încheiat pe perioadă determinată sau nedeterminată – inclusiv modificările și adăugirile ulterioare –, poate fi probat numai prin înscris, indiferent de valoarea acestuia, atât în raporturile dintre părți, cât și față de terți.

Art.13 alin.2	Prin excepție la dispozițiile alineatului 1, un stat membru poate să dispună ca un contract de agenție să nu fie valabil decât dacă este constatat în scris.			
Art.14	Contractul cu durată determinată care continuă să fie executat de către ambele părți și după expirarea termenului său, va fi considerat ca transformat într-un contract de agenție pe durată nedeterminată.	Art.19	Contractul de agenție cu durată determinată, care continuă să fie executat de părți după expirarea sa, se consideră transformat automat într-un contract cu durată nedeterminată.	
Art.15 alin.1	În cazul în care contractul de agenție este încheiat pe o perioadă nedeterminată, oricare dintre părți poate să-l denunțe în urma unui preaviz.	Art.20 alin.(1)	Contractul de agenție cu durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți, cu acordarea obligatorie a unui preaviz.	
		Art.20 alin.(2)	Prevederile alin.(1) sunt aplicabile și contractului de agenție cu durată determinată, care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denunțării unilaterale anticipate.	
Art.15 alin.2	Durata preavizului va fi o lună pentru primul an al contractului, pe două luni pentru al doilea an început, și de trei luni pentru al treilea an început și următorii. Părțile nu pot să stabilească perioade de preaviz mai scurte.	Art.20 alin.(3)	Termenul de preaviz care însoțește declarația de denunțare trebuie să aibă o durată de minimum o lună, pentru primul an de contract.	A se vedea și prevederile art.20 alin.(4) și, respectiv, art.20 alin.(5) din Proiectul de lege, infra.
Art.15 alin.3	Statele membre pot stabili perioada de preaviz la patru luni pentru al patrulea an din contract, la cinci luni pentru al cincilea an, și la șase luni pentru al șaselea și următorii. Ele pot dispune ca părțile să nu poată stabili termene de preaviz mai scurte.	Art.20 alin.(4)	În cazul în care durata contractului este mai mare de 1 an, termenul minim de preaviz se mărește cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depășească 6 luni.	
		Art.20 alin.(5)	Părțile nu pot stabili, prin convenție, termene de preaviz mai scurte decât cele prevăzute mai sus.	
Art.15 alin.4	Dacă părțile cad de acord asupra unor perioade mai lungi decât cele stabilite la alineatele 2 și 3, termenul de preaviz care trebuie respectat de către comitent nu trebuie să fie mai scurt decât cel care trebuie respectat de agentul comercial.	Art.20 alin.(6)	Dacă părțile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin.(3) și (4), contractul nu va putea stabili, în sarcina agentului, termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului.	

Art.15 alin.5	În afara unor dispoziții contrare ale contractului, sfârșitul termenului de preaviz trebuie să coincidă cu sfârșitul unei luni calendaristice.	Art.20 alin.(7)	Dacă părțile nu stabilesc altfel, sfârșitul termenului de preaviz trebuie să coincidă cu sfârșitul unei luni calendaristice.	
Art.15 alin.6	Dispozițiile acestui articol se vor aplica contractelor pe durată determinată transformate, în virtutea articolului 14, în contracte pe durată nedeterminată, la calculul perioadei de preaviz luându-se în considerare atât durata determinată anterioară, cât și cea nedeterminată.	Art.20 alin.(8)	Prezentul articol se aplică corespunzător contractului cu durată determinată transformat, potrivit art.19, în contract cu durată nedeterminată; în acest caz, la calculul termenului de preaviz se va ține seama de întreaga perioadă cumulată a contractului, cuprinzând atât durata determinată a contractului, cât și perioada în care contractul se consideră cu durată nedeterminată.	
Art.16	Prezenta Directivă nu afectează aplicarea dreptului statelor membre, în cazul în care acesta prevede încetarea imediată a contractului de agenție: a) în cazul neîndeplinirii, parțiale sau integrale, a obligațiilor de către una din părți; b) în cazul apariției unor circumstanțe excepționale.	Art.21 alin.(1)	Oricare dintre părți poate rezilia contractul de agenție, fără preaviz sau înainte de expirarea termenului contractului, în cazul unei neîndepliniri culpabile grave de către cealaltă parte a obligațiilor sale contractuale.	A se vedea și prevederile art.21 alin.(2) din Proiectul de lege, infra.
		Art.21 alin.(2)	Contractul de agenție poate fi denunțat imediat, de oricare dintre părți, cu repararea prejudiciilor astfel pricinuite celeilalte părți, atunci când circumstanțe excepționale, altele decât forța majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării între comitent și agent.	
		Art.21 alin.(3)	În cazul prevăzut la alin.(2), se prezumă că contractul încetează la data primirii notificării scrise a intenției de denunțare a contractului și a motivului denunțării.	

<p>Art.17 alin.1</p>	<p>Statele membre vor lua măsurile necesare pentru a asigura agentului comercial, după încetarea contractului, o indemnizație, în conformitate cu alineatul 2, sau despăgubire, în conformitate cu alineatul 3.</p>	<p>Art.22 alin.(1)</p>	<p>La încetarea contractului de agenție, agentul este îndreptățit să primească de la comitent o indemnizație în măsura în care:</p> <p>a) a procurat noi clienți comitentului sau a sporit semnificativ volumul operațiunilor comerciale cu clienții existenți, iar comitentul obține încă foloase substanțiale din operațiunile cu acești clienți și</p> <p>b) plata acestei indemnizații este echitabilă, având în vedere circumstanțele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operațiunilor încheiate de comitent cu clienții prevăzuți la lit.a), precum și posibila restrângere a activității profesionale a agentului datorită existenței în contractul de agenție a unei clauze de neconcurență.</p>	
---------------------------------	---	-----------------------------------	---	--

<p>Art.17 alin.2</p>	<p>a) Agentul comercial are dreptul la indemnizație dacă și în măsura în care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a procurat comitentului clienți noi sau a dezvoltat în mod semnificativ operațiunile cu clienții existenți, iar comitentul mai are încă avantaje substanțiale rezultate din operațiunile cu respectivii clienți, și - plata acestei indemnizații este echitabilă, luând în considerare toate circumstanțele, în special comisioanele pe care le pierde agentul comercial și care rezultă din operațiunile cu acei clienți. Statele membre pot să prevadă ca aceste circumstanțe să includă și aplicarea sau neaplicarea unei clauze de neconcurență în sensul articolului 20. <p>b) Cuantumul indemnizației nu poate să depășească o sumă echivalentă cu o indemnizație anuală calculată plecând de la media anuală a remunerațiilor încasate de către agentul comercial în decursul ultimilor cinci ani și, dacă contractul datează de mai puțin de cinci ani, indemnizația va fi calculată având ca bază media perioadei respective.</p> <p>c) Acordarea acestei indemnizații nu privează agentul comercial de solicitarea de despăgubiri.</p>	<p>Art.22 alin.(2)</p>	<p>Valoarea indemnizației nu poate depăși o sumă echivalentă cuantumul unei remunerații anuale, calculată pe baza mediei anuale a remunerațiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract; dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remunerația anuală este calculată pe baza mediei remunerațiilor încasate în cursul perioadei respective.</p>	<p>A se vedea și prevederile art.22 alin.(1) literele a) și b), supra, respectiv art.22 alin.(3), infra, din Proiectul de lege.</p>
		<p>Art.22 alin.(3)</p>	<p>Acordarea acestei indemnizații nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condițiile legii.</p>	
		<p>Art.22 alin.(4)</p>	<p>În cazul în care contractul de agenție încetează ca urmare a decesului agentului, urmează a se aplica, în mod corespunzător, prevederile alin.(1).</p>	

Art.17 alin.3	Agentul comercial are dreptul la repararea prejudiciului pe care i-l provoacă încetarea raporturilor sale cu comitentul. Acest prejudiciu decurge în special din survenirea încetării menționate, în condiții: - care privează agentul comercial de comisioanele de care executarea normală a contractului i-ar fi permis să beneficieze, aducând în același timp comitentului avantaje importante legate de activitatea de agent comercial și/sau - care nu i-au permis agentului comercial să-și amortizeze cheltuielile efectuate, la recomandarea comitentului, pentru executarea contractului.			
Art.17 alin.4	Indemnizația specificată la alineatul 2 sau despăgubirile specificate la alineatul 3 se datorează și atunci când încetarea contractului survine în urma decesului agentului comercial.			A se vedea prevederile art.22 alin.4 din Proiectul de lege, supra.
Art.17 alin.5	Agentul comercial va pierde dreptul la indemnizație în cazurile menționate la alineatul 2 sau la repararea prejudiciului, în cazurile menționate la alineatul 3, dacă nu a făcut cunoscut comitentului, în termen de un an de la data încetării contractului, că înțelege să-și valorifice drepturile.	Art.22 alin.(5)	Dreptul la indemnizația prevăzută de alin. (1) sau, după caz, alin.(4), se stinge dacă agentul sau, după caz, succesorul acestuia, nu-l pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretențiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenție.	
Art. 17 alin.6	Comisia va supune Consiliului, în termen de opt ani de la data notificării prezentei Directive, un raport consacrat punerii în aplicare a prezentului articol și îi va înainta, dacă va fi cazul, propuneri de amendamente.			

Art.18	<p>Indemnizația sau despăgubirea specificate la articolul 17 nu va putea fi obținută:</p> <p>a) dacă comitentul a reziliat contractul în virtutea unei culpe a agentului comercial și care ar justifica, în baza legislației naționale, încetarea imediată a contractului;</p> <p>b) dacă agentul comercial a denunțat contractul, cu condiția ca această denunțare să nu fie motivată de unele circumstanțe atribuibile comitentului, sau de vârsta, infirmitatea ori boala agentului comercial, din cauza căreia acestuia nu i se mai poate cere în mod rezonabil continuarea activităților;</p> <p>c) dacă, conform unui acord cu comitentul, agentul comercial cesionează unui terț drepturile și obligațiile pe care le deține în virtutea contractului de agenție.</p>	Art.23	<p>Agentul nu are dreptul la indemnizația prevăzută la art.22:</p> <p>a) atunci când comitentul reziliază contractul datorită unei încălcări culpabile grave a obligațiilor de către agent;</p> <p>b) atunci când agentul denunță unilateral contractul, cu excepția cazului în care această denunțare este motivată de cauze precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, care împiedică în mod justificat continuarea activităților agentului, ori de cauze justificate, imputabile comitentului;</p> <p>c) în cazul novației contractului de agenție prin înlocuirea agentului cu o terță persoană.</p>	
Art.19	<p>Părțile nu vor putea face derogare, înainte de expirarea contractului, la dispozițiile articolelor 17 și 18, în detrimentul agentului comercial.</p>	Art.24	<p>Prevederile art.22 și 23 au caracter imperativ, de la care părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului înainte de încetarea contractului de agenție.</p>	
		Art.25 alin.(1)	<p>Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență dacă contractul de agenție încetează în următoarele circumstanțe:</p> <p>a) comitentul denunță unilateral contractul de agenție, fără a respecta termenul de preaviz, legal sau convențional, și fără a exista un motiv grav pe care comitentul să-l fi comunicat de îndată agentului ;</p> <p>b) agentul reziliază contractul pentru un motiv grav imputabil comitentului și îl informează de îndată despre aceasta pe comitent;</p> <p>c) contractul de agenție este reziliat de instanța judecătorească ca urmare a culpei comitentului.</p>	
Art.20 alin.1	<p>În sensul prezentei Directive, clauza care prevede o restrângere a activităților profesionale ale agentului comercial, după încetarea contractului va fi numită clauză de neconcurență.</p>			<p>A se vedea prevederile art.4 alin.(1) din Proiectul de lege, supra</p>

Art.20 alin.2	O clauză de neconcurență nu este valabilă decât dacă și în măsura în care: a) a fost stabilită în scris b) vizează regiunea sau grupul de persoane și regiunea încredințate agentului comercial, ca și tipul de mărfuri pentru care agentul comercial este împuternicit în baza contractului			A se vedea prevederile art.4 alin.(2) și (3) din proiectul de lege, supra
Art.20 alin.3	Clauza de neconcurență nu este valabilă decât pe o perioadă maximă de doi ani după încetarea contractului.			A se vedea prevederile art.4 alin.(4) din proiectul de lege, supra.
Art.20 alin.4	Prezentul articol nu afectează dispozițiile de drept național care aduc alte restricții valabilității sau aplicabilității clauzelor de neconcurență sau care prevăd că tribunalele pot reduce obligațiile părților ce decurg dintr-o asemenea clauză.	Art.25 alin.(2)	La cererea agentului, instanța poate, ținând seama și de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia, pentru agent, sunt contrare echității.	
		Art.25 alin.(3)	Instanța poate, la cererea agentului, să reducă cuantumul clauzei penale sau al indemnizației stipulate pentru încălcarea de către acesta a clauzei de neconcurență, dacă consideră că aceasta este excesivă în raport cu împrejurările cauzei.	
Art.21	Nici o dispoziție a prezentei Directive nu poate obliga un stat membru să prevadă divulgarea datelor în cazul în care această divulgare ar contraveni ordinii publice.			A se vedea prevederile art.17 alin.(3) din Proiectul de lege, supra.
		Art.26	Dispozițiile prezentei legi se completează, în măsura compatibilității lor, cu prevederile legale relative la contractul de mandat comercial.	
		Art.27	Prezenta lege intră în vigoare la 60 de zile de la publicarea sa în Monitorul Oficial al României, Partea I.	
Art.22 alin.1	Statele membre vor pune în aplicare dispozițiile necesare pentru a se conforma prezentei Directive până la 1 ianuarie 1990. Ele vor informa imediat Comisia. Dispozițiile menționate se vor aplica cel puțin contractelor încheiate după intrarea lor în vigoare. Ele vor fi aplicate contractelor în curs de derulare până cel târziu la 1 ianuarie 1994.			fără relevanță

Art.22 alin.2	Începând cu data notificării prezentei Directive, statele membre vor comunica Comisiei textul principalelor dispoziții de ordin legislativ, reglementar sau administrativ pe care le vor adopta în domeniul guvernant de prezenta Directivă.			fără relevanță
Art. 22 alin.3	Cu toate acestea, în ceea ce privește Irlanda și Marea Britanie, data de 1 ianuarie 1990 menționată la alineatul 1 va fi înlocuită cu cea de 1 ianuarie 1994. Cât despre Italia, această dată va fi înlocuită cu cea de 1 ianuarie 1993 în ceea ce privește obligațiile ce decurg din articolul 17.			fără relevanță
Art.23	Destinatarele prezentei Directive sunt statele membre.			fără relevanță